

Informe sobre l'XI Congrés d'Arxivística de Catalunya: "Innovació i desenvolupament professional" (la Seu d'Urgell, 10, 11 i 12 de maig de 2007)

[[Traducción automática al español](#)]

[JORDI ANDREU I DAUFÍ](#)

Facultat de Biblioteconomia i Documentació
Universitat de Barcelona
jandreud@ub.edu

Opcions

 [Imprimir](#) [Recomanar](#) [Citació](#) [Estadístiques](#) [Metadades](#)

Presentació

Els dies 10, 11 i 12 de maig de 2007 l'Associació d'Arxivers de Catalunya (AAC) ha celebrat a la Seu d'Urgell les jornades dels arxivers catalans. Enguany, però, no han estat les "onzenes jornades" sinó que l'organització les ha convertides en "congrés", l'onzè, tot i ser el primer que rep aquesta denominació.

Amb el títol "Innovació i desenvolupament professional", l'organització ha plantejat la reunió professional amb un extens objectiu: "conèixer, debatre i intercanviar experiències i continguts entorn de: la implantació de les ISO, la formació professional de l'arxiu, el desenvolupament professional davant de les tecnologies de la informació, els estàndards internacionals per intercanviar informació i el paper del servei d'arxiu com a centre per a la difusió i recuperació de la memòria del país".

1 Estructura de les sessions i ponències

L'estructura de les sessions i ponències s'ha constituït seguint l'objectiu esmentat: la primera i segona sessions han concentrat la que podríem dir la part del "desenvolupament professional" (formació i perfil professional) mentre que la tercera sessió s'ha centrat en la "innovació" (estàndards). La primera i tercera sessions s'han complementat amb experiències d'innovació en l'àmbit de la gestió documental i la segona sessió ha inclòs un parell d'experiències que han apropat els congressistes a un vessant més social de la funció arxiu.

El programa i la distribució temporal foren els següents:

Dijous 10 de maig

Matí

Acte inaugural a càrrec del director general de Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya, l'alcalde de la Seu d'Urgell i el president de l'AAC.

Presentació i objectius del Congrés, a càrrec del Comitè Científic.

Ponència 1: "La funció arxiu avui: el miratge de la cruïlla", a càrrec de Montserrat Canela (Alt Comissariat de les Nacions Unides per als Refugiats, ACNUR) i Miquel Casademont (Universitat de Girona, UdG).

Ponència 2: "Perfil i competències dels professionals d'arxius en el marc de la gestió documental", a càrrec de Jaume Sardà (Subdirecció General d'Arxius de la Generalitat de Catalunya).

Ponència 3: "Competencias del archivo, archiveros competentes y entornos competitivos. Reflexiones desde un *terrat* municipal", a càrrec d'Ana Verdú (cap de Gestión Documental y Archivo del Ayuntamiento de Córdoba).

Debat.

Tarda

Experiència 1: "El projecte iArxiu: custòdia segura i preservació a llarg termini de documents electrònics", a càrrec de Nacho Alamillo (Agència Catalana de Certificació).

Ponència 4: "La aplicación de la calidad en un sistema de archivos: el Archivo de Castilla-La Mancha", a càrrec de Luis Martínez (director gerent de l'Archivo de Castilla-La Mancha).

Debat.

Presentació dels projectes de cooperació d'Arxivers sense Fronteres.

Divendres 11 de maig

Matí

Ponència 5: "Desenvolupament professional. La formació continuada i el rol del professional: una perspectiva general sobre l'entorn actual de la gestió documental", a càrrec de Margaret Crockett (*consultant archivist and records manager* i coordinadora del projecte de formació CIA/ICA).

Ponència 6: "Formació i professionalització en el marc de la convergència europea", a càrrec d'Alfred Mauri i Remei Perpinyà (Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents, ESAGED).

Debat.

Taula rodona: "Formació arxivística en l'espai europeu d'educació superior: actuacions, possibilitats i límits", amb la participació de Ramon Alberch (sotsdirector general d'Arxius de la Generalitat de Catalunya), José Ramón Cruz Mundet (subdirector general de los Archivos Estatales de España), Ana María Herrero (secretària de la Coordinadora de Asociaciones de Archiveros) i Gaspar Roselló (director de l'Agència de Qualitat de la Universitat de Barcelona). Moderador: Joan Boadas.

Debat.

Tarda

Experiència 2: "Dificultats i subjectivisme en l'expressió oral i/o escrita de l'experiència del resistent antifranquista, el seu recull i utilització", a càrrec de Tomàs Chicharro (Associació Institut per a la Memòria Històrica).

Experiència 3: "La Asociación para la Recuperación de la Memoria Histórica de Valladolid (ARMHV) como usuaria de archivos", a càrrec de María José Vian i Rosa Mª Calleja (ARMHV).

Debat.

Dissabte 12 de maig

Matí

Ponència 7: "Els estàndards per a l'intercanvi d'informació com a eina de comunicació", a càrrec d'Angelika Menne-Haritz (vicepresidenta dels arxius federals de Berlín).

Ponència 8: "El camino hacia la normalización y la excelencia: implantación de las normas ISO en los sistemas de gestión de documentos y en los servicios de archivo", a càrrec d'Eduardo Núñez (cap del servei d'arxiu i documentació de l'ajuntament de Gijón).

Debat.

Conclusions i acte de clausura.

2 Resum de les ponències

A continuació de la presentació del Congrés i dels objectius per part del Comitè Científic, i gairebé com si enllacessin amb els temes que planaren en les conclusions de les X Jornades d'Arxivística de Catalunya, els autors de la primera ponència, Montserrat Canela, de l'ACNUR, i Miquel Casademont, de la UdG, van centrar el seu discurs en les transformacions que cal que assoleixin els components bàsics de les estructures de les organitzacions per adaptar-se a la funció arxiu en la societat del coneixement.

En la mateixa línia i sota el títol de "Perfil i competències dels professionals d'arxius en el marc de la gestió documental", Jaume Sardà interpretà el nou escenari definit per Canela i Casademont des de la perspectiva de l'arxiver i en un entorn essencialment tecnològic.

La tercera ponència: "Competencias del archivo, archiveros competentes y entornos competitivos. Reflexiones desde un *terrat* municipal", a càrrec d'Ana Verdú, cap de Gestión Documental y Archivo del Ayuntamiento de Córdoba va ser com un fresc *vahaje* (vent suau) que ens arribà als assistents. La ponent va fer un símil molt encertat i enginyós de la funció arxiu i del paper de l'arxiver actual: "el archivo es como un *terrat*, una azotea, es decir, un 'ático a lo pobre', un espacio en donde se han acumulado elementos, un lugar donde poco a poco hemos edificado espacios, incluso construidos en el aire". A. Verdú planteja que l'arxiu ha de marcar clarament l'àmbit competencial i delimitar de manera rotunda el seu servei respecte de qualsevol altre.

Luis Martínez (director gerent de l'Archivo de Castilla-La Mancha) va ser el responsable de la darrera ponència del primer dia, que duia per títol "La aplicación de la calidad en un sistema de archivos: el Archivo de Castilla-La Mancha". Sense cap mena de dubte es pot dir que el ponent va transmetre en un discurs amè l'essència del que ha de representar l'assoliment de la qualitat en un servei d'arxiu: el reconeixement dels seus usuaris.

A recer de la segona ponència del matí, Nacho Alamillo, de l'Agència Catalana de Certificació, presentà l'experiència d'aquest organisme de construcció i desenvolupament del projecte iArxiu com a sistema de preservació a llarg termini de documents electrònics.

El matí de divendres 11 de maig, Margaret Crockett va obrir les sessions del segon dia amb la ponència "Desenvolupament professional. La formació contínua i el rol del professional: una perspectiva general sobre l'entorn actual de la gestió documental". M. Crockett, tot i partir de l'afirmació que encara resta molt per assolir la majoria d'edat en la professió, és optimista quan diu que ja s'estan donant situacions, realitats i tendències a favor del desenvolupament professional de l'arxiver, però que aquest ha de demostrar que és capaç d'afrontar-les i per això cal el concurs de la formació permanent.

Després de la pausa del matí, va ser el torn d'Alfred Mauri i Remei Perpinyà, de l'ESAGED, que presentaren la ponència: "Formació i professionalització en el marc de la convergència europea". Els ponents analitzaren les bases de la formació acadèmica en relació amb la realitat professional en el marc de la convergència europea. Després d'una anàlisi de la realitat i d'una prospectiva de la professió a Catalunya van valorar les oportunitats que l'EEES podia significar per a la incorporació dels estudis d'arxivística a l'estructura oficial d'estudis superiors a Catalunya. Sembla que la via apunta a convertir el graduat en màster oficial amb el que això pot comportar: assumir-lo fermament per part d'una universitat (creació i manteniment) i prendre la decisió de l'orientació que ha de tenir (per a la recerca, professional o acadèmica). Precisament aquest darrer punt, l'orientació, va desplegar un conjunt d'aportacions dels membres de la taula rodona i del debat posteriors.

Els participants de la taula rodona analitzaren i proposaren estratègies per a la formació arxivística en l'escenari de l'EEES. Certament, des de les postures de l'àmbit professional, no van saber trobar l'esperit i la voluntat de transversalitat de la nova realitat en l'espai de la gestió de la informació. Malgrat això, Gaspar Roselló, convidat a participar en la taula com a exdirector de projectes de l'Agencia Nacional de Evaluación de la Calidad y Acreditación (ANECA), va aportar una visió positiva tot esmentant els bons resultats en aquest sentit de la Facultat de Biblioteconomia i Documentació de la Universitat de Barcelona.¹

La sessió de tarda de divendres 11 la van concloure dues experiències relacionades amb el paper que el servei d'arxiu té com a centre per a la difusió i recuperació de la memòria històrica.

El Congrés finalitzà amb la sessió matinal de dissabte 12 amb les ponències "Els estàndards per a l'intercanvi d'informació com a eina de comunicació", a càrrec d'Angelika Menne-Haritz, i "El camino hacia la normalización y la excelencia: implantación de las normas ISO en los sistemas de gestión de documentos y en los servicios de archivo", a càrrec d'Eduardo Núñez.

La ponència d'A. Menne-Haritz, tot i que estava programada en un dia i una hora poc apropiats (la nit anterior es va fer el sopar de gala), captà l'atenció dels assistents. A. Menne-Haritz explicà que l'accés públic és clau per a l'èxit dels arxius en un món modern i globalitzat i aquest accés no és possible si no hi ha normalització en la gestió documental. No és imaginable un intercanvi d'informació sense normes internacionals que estableixin ponts de comunicació globals.

La ponència d'Eduardo Nuñez, que analitzà i exposà els efectes pràctics de les normes ISO 9001:2000 i ISO 15489:2001, va contextualitzar la ponència anterior en el nostre entorn i les va presentar com a elements molt positius per a la professió.

3 Conclusions

Les conclusions oficials que l'organització ha publicat són les següents:

- En la societat digital, la funció "gestió documental i arxiu" no ha variat. Els principis tampoc han canviat, continuen sent vàlids per afrontar les problemàtiques que l'entorn tecnològic planteja a la documentació.
- Ha canviat l'entorn, estem en un nou escenari de producció i de gestió. Hem d'adaptar-nos a aquest nou escenari fent una renovació de polítiques (adaptar normes, estàndards, treball interdisciplinari), una renovació de metodologies i eines (intervenir en la definició de procediments, en la definició de requeriments, disseny i administració d'eines informàtiques) i una renovació d'estructures (inversions en tecnologia, externalització de serveis, adequació de plantilles).
- Cal apostar fermament per un perfil professional de l'arxiver que dissenya, implanta i manté sistemes de gestió documental a les organitzacions, com un dels principals actius i motors de modernització, en cooperació amb altres actors implicats dels àmbits de la informació, de les tecnologies i de l'organització, per tal d'avançar cap a

projectes sòlids en administració electrònica i qualitat dels serveis, d'acord amb les polítiques globals de la institució.

- En el context de la gestió dels documents, els serveis d'arxiu han d'aprofitar l'oportunitat que ofereixen les noves tecnologies per tal de millorar l'accés, amb el concurs i ajut de normes i estàndards.
- Cal reforçar les polítiques de formació continuada davant dels nous reptes que planteja la gestió documental per als arxivers.
- Cal assajar noves fórmules de formació per tal de vèncer les resistències dels professionals, seguint les experiències d'organitzacions que disposen d'unes bones polítiques d'acreditacions.
- En el marc de la formació reglada, cal aprofitar l'oportunitat que ens brinda la incorporació a l'espai europeu d'educació superior.
- Les iniciatives de la societat que cerquen en els documents el valor de prova, l'acreditació de drets o la restitució de la dignitat, representen un repte per als serveis d'arxiu, atès que obliguen a desenvolupar i perfeccionar els instruments d'accés i a dur a terme activitats de formació per a aquesta categoria d'usuaris.
- La col·laboració dels serveis d'arxiu amb les associacions per a la recuperació de la memòria històrica ha de permetre que tots els documents escrits i els testimonis orals, aplegats amb motiu d'aquestes iniciatives, no es perdin, fent un esforç per integrar-los en els arxius públics.

Les nostres conclusions parteixen d'una reflexió més simple i potser és per això que hem aprofitat l'estada a la Seu d'Urgell per escoltar com s'expressa la ciutat, i hem trobat una dita, dos elements de la qual ens encaixen a la perfecció: "Per *Sant Ermengol* apaga el *gresol* i pel setembre torna'l a encendre".

El primer element és sant Ermengol, que va regir la diòcesi molt de temps en el segle XI, del 1010 al 1035. Li atribueixen la construcció de "ponts i camins per a la millora de les comunicacions". El segon element és el gresol, o el que és el mateix, "el lloc on diverses coses s'ajunten, es fonen i per tant il·luminen"... Potser no és casualitat que el tema del Congrés a la Seu d'Urgell fos "innovació" (*gresol*) i "desenvolupament" (*ponts*).

Notes

¹ Vegeu també POP Informació i Documentació en la Societat del Coneixement <<http://www.ub.edu/biblio/presentacio/projectes-de-la-facultat/pop-informacio-i-documentacio-en-la-societat-del-coneixement.html>> [Consulta: 31/05/2007].